Tervet, sõbralikku, loodust säästvat ja hingesoojendavat elukeskkonda vajame kõik. Selleni jõudmiseks tuleb elada kooskõlas loodusega – taasavastada materjal, mida oleme tundnud ja kasutanud juba sajandeid: puit.

Puuinfo programm on oma kümneaastase tegutsemise jooksul puidu voorusi ning selles peituvaid võimalusi üha meelde tuletanud. Oleme jaganud teadmisi, julgustust ja inspiratsiooni, et puidust ehitamisest saaks taas kord meie loomulik elamise viis.

Aasta Puitehitise konkursi võidutööde näitusega läbi aegade

loodame Teidki veenda, et puit oma võimalustekülluses on ammendamatu.
Puit on homse elukeskkonna võti!

Head puidu kasutamist soovivad

Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit ning Puuinfo

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

EESTI METSA- JA PUIDUTÖÖSTUSE LIIT

puuinfo

Näitust toetab
Keskkonnainvesteeringute Keskus

Näituse eksponaadi ja pingi autor on Annika Valkna. Fotod: Liina Soosaar

www.puuinfo.ee

2003 Aarna laut Põlvamaal

Eesti Metsatööstuse Liit korraldas sel suvel-sügisel arhitektuurivõistluse, et selgitada välja viimastel aastatel Eestis valminud arhitektuurselt huvitavamad ehitised, milles on oluline osa puidul.

Puidu rolli on sageli raske arvuliselt mõõta, mistõttu jäi žürii otsustada, kas vaadeldavas ehitises on puidul määrav kaal või mitte. Kuna anti välja ka eriauhindu liimpuidu, vineeri ja puitvoodri parima rakenduse eest, sattus nominentide hulka selliseidki, kus puitu oli kasutatud vaid eriauhinna teema ulatuses.

Žüriile (Toomas Aakre, Urmas Elmik, Veljo Kaasik, Mart Kalm, Märt Riistop) esitati valikuks 55 objekti. Peaauhinna (30 000 krooni) vääriliseks tunnistati Aarna laut Põlvamaal (arhitekt Andres Tambek, konstruktor Raul Lätt, AS Resand, ehitaja AS RIS, tellija ja omanik Põlva Põllumajanduslik OÜ; vt ajakirja esikaant ja A. Justi artiklit). Kuigi lauda omanik arvas tagasihoidlikult, et mis neis püstistes postides ikka vaadata on, jättis hästi toimiv ja kaasaegne kompleks nii püsiva positiivse mulje, et kaalukauss kalduski lõplikult Aarna lauda kasuks. Just oma loogilise ja otstarbeka lahenduse tõttu on ehitis ka ilus.

Puidust laut

AlarJust

2003 Aarna laut Põlvamaal

Põlvamaal Aarna külas valmis hiljuti 1000-pealise lüpsikarja laut. Laut kuulub Põlva Põllumajanduslikule Osaühingule. Mammutlaut paikneb vana laudakompleksi naabruses endise talukoha asemel.

Ühekorruseline lüpsikarjalaut koosneb kolmest osast: kahest laudaplokist ja nendevahelisest lüpsiplokist. Hoonealune pind on ca 10 000 m^2. Lüpsiploki ümber asuvad teenindusruumid: ühel pool piimahoidla koos masinaruumiga, teisel pool olmeplokk bürooruumide, sanitaarsõlme ning veterinaari tööruumidega. Olme- ja lüpsiploki välispiirded on soojustatud. Loomade elu- ning liikumisaladel kapitaalseid külgseinu pole. Halva ilma korral rullitakse alla tuulekaitsekardinad. Otsaseinad on siiski alalised.

Hoone on projekteeritud Eesti projekteerimisnormide järgi. Hoone tulepüsivusklass on TP-3.

Hoone põhikandekonstruktsioonid on puidust. Konstruktsiooni valik tehti hinna põhjal võrreldes eelnevalt kaheksat varianti.

Hoone liim- ja saepuidust konstruktsioonid kuuluvad enamasti 2. kasutusklassi. Kasutatud liimpuit on projekteeritud tugevusklassiga GL28c ja saepuit tugevusklassiga C24.

→

2003 Aarna laut Põlvamaal

Laudaosa karkassipostide all on kohtvundamendid ja lüpsibloki all plaatvundament. Põrandate paksus on 15 cm ja nende pealispind rihveldatud. Kaldne põrand on toestatud hoone perimeetril mullavalliga, mille kõrgus muutub proportsionaalselt põrandaga.

Laudaosa äärmised karkassipostid ja otsapostid on nelikanttorust, sisemised postid on ümarpuidust. Puitpostid on kinnitatud kohtvundamentidele terasdetailide abil, mis on freesitud puitu sisse.

Katusekandjateks on puittalad ristlõigetega 200 × 250 ja 250 × 250 mm. Kandjad on jätkatud poltühendustega vastavates momendi "null-kohtades". Lüpsiplatsi kohal on katusekandjateks puitfermid, mis toetuvad Columbia plokist seintele. Roovitus on lahendatud ülekatete ja roovitugedega. Kõik katused on kaetud kondensivaba profiilplekiga.

Osa laudapõrandaid on keskmise ühendustee poole kaldu, et tagada läga parem äravool. Loomadel on all kummimadratsid, millele laotatakse vähesel määral põhku.

→

2003 Aarna laut Põlvamaal

Sõnniku tüübiks on läga. Piki lauda vahekäiku kulgeb lägakanal, mis on kaetud torurestide ning raudbetoonplaatidega. Lägakanaliga ristub sügavam kanal, mis ühendab lägakanali lägamahutiga. Lüpsiplokist tulevad heitveed (lüpsiseadmete ja piimajahutite pesuveed ning olmereoveed) kogutakse eraldi mahutisse, mida perioodiliselt tühjendatakse.

Lauda projekteeris AS Resand (arhitekt Andres Tambek, konstruktor Raul Lätt). Lauda ehitas AS RIS. Ehitusmaksumuseks kujunes ca 25 miljonit krooni.

Soome Puuinfo andmetel hoogustus uute põllumajandushoonete ehitamine pärast Soome ühinemist Euroopa Liiduga hüppeliselt. Ilmselt võib sama oodata ka Eestis. Lautade sisekliimasse sobib aga puit ideaalselt.

EHITAJA LISA, PUIT EHITUSES • 2003

Aasta Puitehitis 2003 Aarna laut, arhitekt Andres Tambek

Aasta Puitehitis 2003 Aarna laut, arhitekt Andres Tambek

Aasta Puitehitis 2003 Aarna laut, arhitekt Andres Tambek

2004 Ridaelamu Räägu teel

Tänavune parim Eesti puitehitis on korterelamu. Maja sobitub imehästi madaltihehaljastusega Kristiine linnaossa. Puitkarkassmaja on ka põnevalt lahendatud ja sel on hea soojaisolatsioon.

Teist aastat valitakse Eesti Metsatööstuse Liidu eestvõttel aasta parimat puitehitist. Tänavu osutus selleks 49 pretendendi seast 12korteriline ridaelamu Tallinnas Räägu teel (arhitekt Aivo Schults).

Võistluse eesmärk on näidata, millised on puidu võimalused elamuehituses ja ühtlasi informeerida rahvast, et Eesti kõige paremad ja andekamad arhitektid ei karda kasutada oma töödes puitu. Eesti ehitusturul on puitu liiga vähe, põhjuseks nõukogude ajast säilinud müüdid puidust kui odavast ja ebausaldusväärsest ehitusmaterjalist. Võistluse eesmärk ongi võidelda selliste müütidega ja anda teada, et õigete ehitusvõtete rakendamise korral peavad puitehitised vastu sama kaua kui kivist,» kommenteerib võistluse projektijuht Erik Konze.

2004 Ridaelamu Räägu teel

Võidu sai korralik töö, mitte edevus

Kaire Kenk, Õhtuleht

30 000kroonise peapreemia pälvinud kolmekorruselise ridaelamu konstruktor on Ado Soans ja ehitaja OÜ Merdof Ehitus. «Tegemist on väga hoolikalt projektitud hoonega, selline elamu tüüp sobib ideaalselt Kristiine linnaossa. See ei ole edev hoone, vaid tipp-topp puitkarkassmaja, millel elanike kinnitust mööda on ka väga hea sooja- ja heliisolatsioon. Eelmisel aastal seesugust maja konkursil ei olnudki,» ütleb žürii liige, metsatööstusliidu asedirektor Märt Riistop. Räägu tänava kaheosalise, 3- ja 4toaliste korteritega maja plusspunktideks pidas žürii asjaolu, et arhitekt on osanud maksimaalselt ära kasutada krunti. Muuseas: arhitekt Aivo Schults võitis 2003. aastal ka RMK korraldatud Triigi metskonnahoone arhitektuurivõistluse.

2004 Ridaelamu Räägu teel

„Ehitaja“ lisa „Puit ehituses“

Märt Riistop

Žürii (Veljo Kaasik, Toomas Aakre, Urmas Elmik, Tarmo Lige, Mart Kalm ja Märt Riistop) pidi mitu korda kokku tulema ja pikki kilomeetreid läbima, et 49 esitatud ehitise hulgast paremad välja valida. Vaidlused paisusid kohati päris teravaks, ent lõpuks jõuti alati ühisele otsusele, hääletamise teed tuli minna vaid korra.

Peapreemia (30 000 krooni) võitis arhitekt Aivo Schultsi kavandatud ridaelamu Tallinnas Räägu teel (vt esikaas), mille konstruktoriks on Ado Soans ja ehitajaks OÜ Merdof Ehitus. Määravaks said hoone hea sobitumine keskkonda ning puidu järjekindel ja läbimõeldud kasutus. Lõpuks ometi on meil ilus näide suuremast puitkarkasshoonest, mis elanike kinnitust mööda lisaks soojale ka heli peab.

Aasta Puitehitis 2004 Ridaelamu Räägu tänaval Tallinnas, arhitekt Aivo Schults

Aasta Puitehitis 2004 Ridaelamu Räägu tänaval Tallinnas, arhitekt Aivo Schults

Aasta Puitehitis 2004 Ridaelamu Räägu tänaval Tallinnas, arhitekt Aivo Schults

Aasta Puitehitis 2004 Ridaelamu Räägu tänaval Tallinnas, arhitekt Aivo Schults

Aasta Puitehitis 2004 Ridaelamu Räägu tänaval Tallinnas, arhitekt Aivo Schults

2005

Naba lasteaed

Kolmandat aastat toimunud võistlusel läks võidupärg Naba lasteaia eest Pirital arhitektidele Vahur Sovale ja Lauri Saarele ning sisearhitekt Mari Tosminile.

Peavõidu pälvinud hoonet võib pidada eriliseks mitmes mõttes. Esiteks pole tegu ärihoone ega eramuga, vaid meie oludes veel erandliku objektiga – lasteaedu on taasiseseisvuse ajal ehitatud loetud arv.

Tavatu on seegi, et töö tellijaks polnud linn, vaid rühm aktiivseid inimesi, kes otsustasid eralasteaia ehitusse panustada 17 miljonit krooni.

Žürii poolt vaadatuna oli kõige tähtsam, et ehitis vastas kõikides punktides konkursi statuudile: oli silmapaistva arhitektuurse lahendusega, funktsionaalne, puitu oli kasutatud oskuslikult mitte ainult viimistluses, vaid ka kandekonstruktsioonides.

Ja ette rutates olgu lisatud, et suurepärasele tulemusele aitas oluliselt kaasa firma KMG Ehitus, nii ideede generaatorina kui ka kvaliteediteadliku ehitajana.

2005 Naba lasteaed

Mäng klotside ja pulkadega

Märt Riistop, Puuinfo

Arhitektide sõnutsi oli nende jaoks soodsaks teguriks krundi hea asupaik. Lasteaed asub Pirita südames majandusgümnaasiumi vastas – nii moodustub seal nüüd omamoodi hariduskeskus, millel lisaks vaimsele on ka arhitektuurne seos: paar aastat tagasi valminud Andres Põime projekteeritud gümnaasiumi juurdeehitust katab horisontaalne puitlaudis.

Hoone mahu määrasid laste arv ja tellija erisoovid. Lasteaed on mõeldud neljale vanuserühmale, igas 20 last, lisaks suur polüfunktsionaalne saal, väike ujula ja personaliruumid.

Põhiplaanilt meenutab hoone pisut vildakat U-tähte. Kaks majatiiba on rühmade päralt, seal asuvad laste mängu-, magamis- ja pesemisruumid. Tiibu ühendavas hooneplokis on avar koridor ja lükandseintega kolmeks jaotatav saal.

Viimase lõpus tõuseb hoone kahekorruseliseks, sinna on mahutatud köök, tehnoseadmed ja töötajate olmeruumid.

→

2005 Naba lasteaed

Projekti iseloomustades jäid arhitektid tagasihoidlikult napisõnaliseks. “Ruumiprogramm oli normatiividega paika pandud: nii palju ruutmeetreid lapse kohta, niisugused abi- ja lisaruumid, lisaks tervishoiuameti nõuded. Need on asjad, mille üle pole võimalik diskuteerida,” nentis Vahur Sova. Lauri Saar lisas: “Sellise objekti arhitektuur tuleneb loogikast ja ratsionaalsusest. Ideed katsusime mahutada sinna vahele.”

Ideid on neil igatahes jätkunud – hoonet vaadates ei teki hetkekski tunnet, et normatiivid oleksid arhitektide loomingulist mõtlemist kuidagi ahistanud.

Maja on väga lastepärane, justkui sinistest, punastest ja valgetest mänguklotsidest kokku pandud. Aknad on toodud madalale, et väikene inimene vaevata toast õue näeks. Hoonet elavdavad viltused aknapostid – mängulised elemendid needki.

Seinad ehitati tööstuslikult toodetud eelvärvitud laudisega puitelementidest.

→

2005 Naba lasteaed

Eelvärvimine kindlustab kvaliteedi, mida maja hiljem üle värvides on peaaegu võimatu saavutada. Kuna tegu on lasuurvärviga, millest puusüü läbi kumab, on säilinud ka puitpindade naturaalne ilme.

Mõte kasutada kohapeal monteeritavaid puitkilpe tuli ehitajalt, kes veenis tellijat loobuma algsest plaanist ehitada laudvooderdisega kaetud kivimaja, soovitades puidule anda hoopis väärikama rolli.

Viltuste postidega klaasseinad valmistati kohapeal. Raamideks kasutati liimpuitu.

Viltuseid liimpuidust poste näeb ka interjööris. Seal hoiavad nad näiteks kinni klaasvaheseina köögi ja söögitoa vahel (tellija tore idee näidata lastele, kust ja kuidas toit nende lauale jõuab).

Kas kavandatu realiseerus? Kas arhitektid on tulemusega rahul? Selgub, et sajaprotsendiliselt siiski mitte. Ühel päeval avastasid Vahur Sova ja Lauri Saar, et nende poolt joonistatud piirdeaia ja värava asemel ümbritseb krunti miski muu, väljanägemiselt üsna ilmetu tara. Kahjuks jäi i-le täpp peale panemata.

→

2005 Naba lasteaed

Interjöör on hele ja puidune

Sisearhitekt Mari Tosmin liitus tiimiga siis, kui ehitus oli juba käimas. Tellija nägemuses pidid ruumid tulema üldkoloriidilt heledad ja helged, samas mõjuma rahuliku tervikuna. Olulisteks lähtepunktideks olid materjalide naturaalsus ja looduslähedus, kus võimalik, soovitati eelistada eestimaist.

Mari Tosminile tellija soovid ja põhimõtted sobisid. Sisekujunduse aluseks sai mitte tekitada asjatut "värvimüra" ehk konkurentsi, mis johtub kirevast interjöörist ja lastest nendes ruumides – esiplaanile pidid jääma väikesed inimesed, nende mänguasjad ja pildid seintel. Samas polnud ka eesmärgiks kahvatud-värvitud ruumid. Erinevalt massimõtlemisest ei toetunud sisekujundaja tüüpvärvidele, nagu roosa ja helesinine, millega täiskasvanud lapsi meelsasti ümbritsevad, vaid lähtus mõttest, et lastel on oma maitse, mis vanemate ettekujutustega tingimata ei kattu. Nii valiski ta päris pisikeste rühma ruumides põhivärviks sinise, järgmise vanuserühma omades kollase, seejärel tuli oranž ja lõpuks roheline.

→

2005 Naba lasteaed

Üks materjal, mis sisekujundaja meelest lasteaiaruumidesse hästi sobib, on vineer. Esmane mõte tellida kerged mugavad toolid vanast heast vineeri- ja mööblikombinaadist ei realiseerunud, sest neid enam lihtsalt ei tehta. Ja kuna valmistoodete valik on enam kui kesine, siis projekteeris Mari Tosmin suure osa mööblist ise – mängutubadesse mõnusad vineerist riiulid ja magamistubadesse kapikesed. "Minu arvates tahab inimene, olgu ta suur või väike, oma isiklikku nurgakest. Riiulit, kuhu saab panna oma jänku, ja kapikest pidžaamale," arutleb sisekujundaja. "Kõik ei saa olla kõigi jaoks."

Teine põhimõte oli mööbli mobiilsus. Näiteks kõrguses reguleeritavaid laudu saab kokku panna nii, et moodustub suur laud.

Mari Tosmini kujundatud ruumid on terviklikud. Hele puitmööbel tuletab meelde, et puit on väärt materjal nii eksterjööris kui ka interjööris.

→

2005 Naba lasteaed

Kaasautoriks ehitaja

Selle võidutöö puhul tuleb tingimata rääkida ka kaasautorist, firmast KMG Ehitus, ettevõttest, kel on puidu kasutamisel suured kogemused (nende ehitatud on näiteks kõrge tunnustuste pälvinud Aaviku elurajoon Kakumäel). Nagu eespool mainitud, tegid just nemad ettepaneku lasteaia projekti muuta. Firma juht Tiit Nurklik räägib, et esmajoones lähtuti pragmaatilistest kaalutlustest. "Antud juhul oli tellijal kavas ehitada kiviplokkhoone, katuslaed paneelidest, peal soojustus ja laud. Minu arvates polnud see otstarbekas, hoopis loogilisem ja odavam oli viia katuslagi fermide peale, paksud betoonseinad piltlikult öeldes majast välja võtta ning asendada sees kipsplaadi ja väljas puitelementidega," selgitab Nurklik oma põhimõtteid.

Märt Riistop, Puuinfo

Aasta Puitehitis 2005 Lasteaed NABA, arhitektid Vahur Sova ja Lauri Saar

Aasta Puitehitis 2005 Lasteaed NABA, arhitektid Vahur Sova ja Lauri Saar

Aasta Puitehitis 2005 Lasteaed NABA, arhitektid Vahur Sova ja Lauri Saar

Aasta Puitehitis 2005 Lasteaed NABA, arhitektid Vahur Sova ja Lauri Saar

2006 Veriora noortekeskus

2006. aasta parim puitehitis on Veriora noortekeskus. Sellisele arvamusele jõudis žürii (Veljo Kaasik, Toomas Aakre, Urmas Elmik, Mart Kalm ja Märt Riistop) üsna ruttu pärast Veriora noortekeskusest lahkumist.

Eelaimus Veriora võidust tekkis juba kohale saabudes, kui keegi žüriiliikmetest poetas: «Ohoo, see on ju päris kena!»

Maja on üsna aktiivses kasutuses, näiteks kohalikel noormeestel on kombeks alustada seal oma õhtut nuudlisupi keetmisega, mis viitab nii plaanile pikemaks paigale jääda kui ka kodutundele. Kõrval paiknevate kortermajade akendest olidki paljud pimedad, ja võib vaid kadestada Veriora lapsevanemaid, kes oma laste tegevuse(tuse) pärast muret ei pea tundma.

Noortekeskus ei ole kuigi suur, ent kahele korrusele on suudetud mahutada ruumid käsitööks, arvutite jaoks, mängudeks ja ansambli proovideks. Viimane ruum on suletav voldikseinaga, et mitte teisi häirida – heli summutamise võime pidavat voldikseinal päris hea olema.

→

2006 Veriora noortekeskus

Maja kandekonstruktsioonis on kasutatud palju liimpuitu, seinad on puitkarkassil ja sisepinnad kaetud valdavalt vineeriga.

Mitmelt poolt on aimata, et projekti eelarve on olnud üsna pingeline, tõenäoliselt seepärast, et eurorahade taotlemiseks kulunud aja jooksul jõudsid ehituse hinnad oluliselt kerkida. Tulemus aga on lihtne ja ratsionaalne, jätmata kuskil koonerdamise muljet.

Mõni asi on hästi välja kukkunud võib olla isegi kogemata. Raske on kujutleda pedantsevõitu eestlast leppimas sellega, et vineertahvlite liitejoon on lähemal vaatlusel üsna konarlik. Ütleb ju iga käsiraamat, et serv servaga korrektne liitmine on vineeri puhul võimatu ja tuleb jätta mingi vuuk. Siin aga pole vuuki jäetud ja tulemus, ehkki ligidalt vaadates mitte just laitmatu, on suurel pinnal vuugitriipude puudumise tõttu üsna kena. Usun ka seda, et noortel, kellele see maja mõeldud, on muudki teha kui seinapragusid uurida.

Vineeri valikust on samuti selgesti näha, kui hästi on tajutud piiratud eelarve piire: ehkki mitte parim, on valitud vineer just õige kvaliteediga. Kahjuks võis mõne teise maja puhul tunnistada sedagi, kuidas muidu kena lahendus on odava, madalakvaliteedilise vineeriga lootusetult rikutud.

Märt Riistop, Puuinfo

Aasta Puitehitis 2006 Veriora noortekeskus, arhitekt Tiina Komissarov

Aasta Puitehitis 2006 Veriora noortekeskus, arhitekt Tiina Komissarov

Aasta Puitehitis 2006 Veriora noortekeskus, arhitekt Tiina Komissarov

Aasta Puitehitis 2006 Veriora noortekeskus, arhitekt Tiina Komissarov

Aasta Puitehitis 2006 Veriora noortekeskus, arhitekt Tiina Komissarov

2007

Eramu Kiili vallas

Aasta Puitehitis 2007 Eramu Kiili vallas, arhitekt Karmo Tõra

Aasta Puitehitis 2007 Eramu Kiili vallas, arhitekt Karmo Tõra

Aasta Puitehitis 2007 Eramu Kiili vallas, arhitekt Karmo Tõra

Aasta Puitehitis 2007 Eramu Kiili vallas, arhitekt Karmo Tõra

Aasta Puitehitis 2007 Eramu Kiili vallas, arhitekt Karmo Tõra

Aasta Puitehitis 2007 Eramu Kiili vallas, arhitekt Karmo Tõra

Aasta Puitehitis 2007 Eramu Kiili vallas, arhitekt Karmo Tõra

Aasta Puitehitis 2007 Eramu Kiili vallas, arhitekt Karmo Tõra

2008

Elumaja Loobul

Tiitel „Parim puitehitis 2008" anti Loobul asuvale Raul Vaiksoo projekteeritud laudkatusega elumajale.

Kuuendat korda aset leidnud võistluse žüriisse kuulunud Märt Riistopi sõnul tõid Vaiksoole võidu maja läbimõeldus ja arhitekti selgelt isikupärane stiil, mida kellegi teise omaga naljalt segamini ei aja.

„Võiks ka küsida, miks Raul Vaiksoo maja alles sellel aastal võitis, sest ta on peapreemia pretendentide hulgas olnud päris mitu aastat," sõnas Riistop, kes on ühtlasi võistluse korraldanud Puuinfo projektijuht ja Eesti metsatööstuse liidu tegevdirektori asetäitja.

„Vaiksoo arvestab seda, et puit vajab kaitset, ning et tegemist on maal oleva majaga, siis viilkatus ja laiad räästad on seal igati omal kohal ja tegelikult ka tasakaalustavad väga huvitavalt seda talutarelikkust. Ta ei ole täiesti vanaaegne ega ka täiesti tänapäevane maja," lausus Riistop, kelle sõnul tuleb Vaiksoo käekiri välja just selles, et ta jätab nähtavale kõik konstruktsioonid.

→

2008 Elumaja Loobul

„Kui puit on puit, siis seda ei hakka ta peitma mingi kipsi alla ja see väljajäetud konstruktsioon on ühtlasi kujunduselement," pole Riistop kiitusega kitsi.

Alasti konstruktsioon

Vaiksoo lähtuski enese sõnul maja projekteerimisel põhimõttest, et kogu puit ja konstruktsioonid poltide ja naelapeadeni peaks olema võimalikult nähtaval. Samuti oli tema jaoks tähtis, et hoones viibija säilitaks kontakti loodusega.

„Tegu on vana talukohaga, sellest tingituna mõtlesin esmalt traditsionaalse maja peale, sealt ka viilkatus. Kuigi mul ei ole fungi vastu midagi, tundus seekord mulle, et majal võiks olla kõrgustesse minev viilkatus, et mitte jääda metsa alla kinni ja loodust oleks võimalikult palju näha," sõnas Vaiksoo. Samal põhjusel on hoonel kasutatud väga palju klaasi ning igal pool on terrassid ja rõdud – ükskõik millises maja punktis olles saab kohe astuda rõdule, terrassile või otse välja.

→

2008 Elumaja Loobul

Vaiksoo sõnul pidi projekteerimise juures arvestama ka igasuguseid imelikke asju: „Vitsamees käis territooriumi üle ja kuigi see on päris suur, leiti neid kohti, kuhu ehitada saab, päris vähe," rääkis arhitekt. Ühele neist päris väikestest aladest, mis asus kõrgemal kohal künka peal, saigi maja ehitatud. „Väga hästi ei tahtnud ta ära mahtuda, aga nii sai ta projekteeritud, et magamisase energiavaesesse ning elutuba ja kabinet energiarikkasse tsooni," selgitas arhitekt.

Võitja kuulutas 27. novembril Kumus välja president Toomas Hendrik Ilves. Peale Riistopi kuulusid žüriisse Urmas Elmik (esimees), Mart Kalm, Toomas Aakre, Indrek Peterson ja Toomas Tammis. Vaiksoole võidu toonud Lääne-Virumaal Loobu külas asuva maja omanikud on Indrek Saar ja Ülle Lichtfeld.

Aasta parimaks puitehitiseks sai laudkatusega elumaja
Eesti Päevaleht, Maris Meiessaar

Aasta Puitehitis 2008 Loobu talu, arhitekt Raul Vaiksoo

Aasta Puitehitis 2008 Loobu talu, arhitekt Raul Vaiksoo

Aasta Puitehitis 2008 Loobu talu, arhitekt Raul Vaiksoo

Aasta Puitehitis 2008 Loobu talu, arhitekt Raul Vaiksoo

Aasta Puitehitis 2008 Loobu talu, arhitekt Raul Vaiksoo

Aasta Puitehitis 2008 Loobu talu, arhitekt Raul Vaiksoo

2009 EasyHome'i hoonete moodulsüsteem ja suvila Jõelähtmel

Võitjaks valitud moodulsüsteem, millesse žürii algul fotosid nähes üsna reserveeritult suhtus, üllatas positiivselt. Ilmselt arvati, et tehases ehitatud moodulite puhul ei ole põhjust arhitektuuripreemiast rääkida. Üldmulje hoonest oli küll hea, ent originaalsust tundus selles nappivat.

Ent nähes SKAD AB arhitekti Sten Aderi kavandatud suvilat Jõelähtmel žürii elavnes ja küsimusi objekti tutvustama tulnud omanikule ning ehitajale jätkus päris pikaks ajaks. Maja ise ja selle ehituskvaliteet jätsid üpris hea mulje. Pisivigu muidugi oli, aga üks tehaselise tootmise eelis, nimelt võimalus kõik sõlmed korralikult läbi mõelda ja need kontrollitud tingimustes ka teostada, leidis veel kord kinnitust.

→

2009 EasyHome'i hoonete moodulsüsteem ja suvila Jõelähtmel

Lisaks selgus, et tegemist ei ole pelgalt ühe majaga, vaid tervikliku moodulsüsteemi pilootprojektina valminud hoonega. Moodulsüsteemi abil on ka tegelikkuses võimalik tagada kõigi ehitatavate majade omanäolisus. Koostöös arhitektiga valitakse just selline lahendus, mis rahuldab kliendi soove nii maja suuruse, sise- ja välisviimistluse osas kui ka selles, kas hoone on mõeldud suvilaks või aasta ringi elamiseks. Majamoodulid ehitatakse liimpuidust karkassile ja tõstetakse postvundamendile.

Õigupoolest ongi tehaselise tootmise puhul arhitektuuri välistamine ajast maha jäänud suhtumine. Näiteks Aaviku elurajooni majad oleks vabalt võinud tehases valmistatud elementidest ehitada ja vaevalt oleks keegi vahet märganud. Lihtsalt tollal oli odavam töö ehitusplatsil ära teha, aga praegu, isegi vaatamata langenud töötasudele, ei pruugi see nii enam olla.

Aasta Puitehitis 2009 Suvila Jõelähtmel, arhitekt Sten Ader

Aasta Puitehitis 2009 Suvila Jõelähtmel, arhitekt Sten Ader

Aasta Puitehitis 2009 Suvila Jõelähtmel, arhitekt Sten Ader

Aasta Puitehitis 2009 Suvila Jõelähtmel, arhitekt Sten Ader

2010 Muhuga maja Muhus

Mõte rajada suvemaja tekkis vajadusest lastega suvel midagi teha, näiteks ehitada maja. See mõte arenes edasi suunal, et ehitada maja kergel viisil. Varem olen mõelnud teemal: kuidas vabageomeetriaga ehitis saaks olla hinnalt konkurentsivõimeline ortogonaalsete kuubikutega. Hea lahenduseni aga polnud veel jõudnud. Kast-maja jõud on ikkagi mitte loodava ruumi sisus, vaid sellisel viisil sooja ruumi loomise ökonoomsuses ja ehituslikus lihtsuses. Sellise vastasega konkureerimine ei ole just kerge, aga siiski tasub seda ikka ja jälle proovida, kuna ruumiline muutus on seda tööd väärt.

Maja mõtlemisel oli lähtekohaks vaba geomeetria ja ökonoomne hind

Jälgides läbi ajaloo vabageomeetriaga hooneid looduses võib tõdeda, et need on moodustatud suures osas ühekihiliste konstruktsioonidena, nagu näiteks kiriku võlv, mis on laotud tellistest. Selline ühest materjalist rajamine loob võimaluse luua vaba vormi, sest jääb ära vajadus midagi kihi kaupa üksteise külge kinnitada, nagu see on peaaegu kohustuslik tänapäevaste ehitiste juures (näide: siseviimistlus, kipsplaat, karkass-vahel vill, tuuletõkkeplaat, roov, välisviimistlus).

→

2010 Muhuga maja Muhus

Kihiline konstruktsioon nõuab, et erinevad kihid järgiks sama geomeetriat, mis muudab sellise hoone geomeetria automaatselt lihtsaks, sest on võimatu kirjeldada kõiki neid ristumisi ja kihtide erisusi, kui pind on muutumises, või on midagi lamedast plaadist erinevat. Sellise konstruktsiooni keerukaks muutmine viib hinna automaatset kosmilistesse dimensioonidesse ja nagu kogemus näitab, jääb maja millegipärast ikkagi ehitamata.

Lähtudes ajalooliste objektide vaatlusest, alustasin tööd mõttega, et maja tuleb rajada ühekihiline, ehk siis kasutada materjali, mis oleks samaaegselt nii viimistlus, soojustus kui ka konstruktiivne skelett. Esmapilgult tundub, et selle jaoks peaks leiutama hüper-futuristliku uusmaterjali, mis ei kõla odava suvemaja kontekstis just eriti paljulubavalt. Kui aga vaadata materjalide maalimas ringi, siis tegelikult on selline kõrgtehnoloogiline imematerjal olemas juba üsna ürgajast saadik. Selleks on puit.

→

2010 Muhuga maja Muhus

Puidu ja liimiga Muhu tuulistele väljadele

Puitu on kasutatud nii soojustuseks, konstruktsiooniks kui ka viimistluseks. Selle tootmine on suhteliselt vähe energiamahukas ja saastevaba. Samas on tegemist taastuva loodusressursiga – selle materjaliga tasub tegeleda. Puit on laialt kättesaadav materjal senini Eesti keskkonnas, seda on lihtne töödelda ja kasutada.

Materjalivalik on selge- kasutada tuleb puitu. Kuidas aga seda kokku panna? Traditsiooniline viis oleks tappidega liitmine, mis nõuab osavust ja mis jällegi muudab geomeetria lihtsustatuks. Teine võimalus, on kujutada ette puitu, kui maketiehitus materjali, millest lõigatakse parajad jupid ja liimitakse kokku 1:1 mõõtkavas makett-majaks. Kuna arhitektina ma oskan makette kokku kleepida, siis selline kujutlusviis ehitusest tundus mulle jõukohane kontekstis, kui oli plaanis ise ka ehitustöid läbi viia.

Seega alustasin ehitust teadmisega, et kasutan 50x 150 mm kalibreeritud puitprussi nagu kasutab pääsuke kõrsi. Savi asemel kasutan kõrte fikseerimiseks maketiehituseski laialdaselt tuntud PVA liimi. Tekkis konstruktsiooni tüüp, mis on kohapeal loodav liimpuitmonoliit koorik, mille fikseerimiseks liimi kuivamise perioodi vältel on kasutatud naelu. Selline hübriidne nael-liim liite kasutamine oli tuntud ka nõukogude ajal, kui liimpuidu press oli defitsiitne toode ja tuli luua liimpuittalasid kuidagi teisel kättesaadaval viisil.

→

2010 Muhuga maja Muhus

Hoone seina 1 m² hind tuli üllatuslikul viisil kaks korda odavam, kui see oleks tulnud sama paksu käsitsi tapitud palkseina puhul. Saagimine ja lihvimine on puidutöötlemisel muutunud tööstuses nii odavaks, et sisuliselt ei teki hinnavahet, kas kasutada karust palki või siis lihvitud siledat kalibreeritud materjali.

Sellise taustainfoga asusin tegutsema Muhu tuulistel väljadel. Seega oli vaja ka luua maja mis loob oma kehandiga tuulevaikseid hoovisoppe ja erinevaid hoove: hoov sai joonistatud ida suunda ja läänesuunda ning nendega külgnevad ruumid majja sisse. Vastavalt sellisele jaotusele tuli ehitada vaid seinad ja katused ning hoone oligi olemas.

Mihkel Tüür, ERAMU&Korter sügis/talv 2010/2011

Aasta Puitehitis 2010 Suvila Muhus, arhitekt Mihkel Tüür

Aasta Puitehitis 2010 Suvila Muhus, arhitekt Mihkel Tüür

Aasta Puitehitis 2010 Suvila Muhus, arhitekt Mihkel Tüür

Aasta Puitehitis 2010 Suvila Muhus, arhitekt Mihkel Tüür

2011 Väliköök Padise vallas

Tänavusele Eesti Parima Puitehitise konkursile esitati maakonnast neli hoonet ning rajatist. Harjusse tuli peaauhind väliköögi eest ning eripreemia parima vineerikasutuse eest Keila muusikakooli saalis.

Eesti Parimaks Puitehitiseks valis žürii üksmeelselt Peeter Loo ja Jan Skolimowski (KAMP AB) projekteeritud väikevormi ehk väliköögi Padise vallas. Peaauhinna andis arhitektidele kätte president Toomas Hendrik Ilves.

Hoonet peeti žürii sõnul parimaks just tänu tema arhitektuursele sobivusele looduskeskkonda. "Kuigi tegemist on "kõigest" väliköögiga, kõnetas hoone lihtsa elegantsuse, avaruse ja loogilise praktilisusega," seisab põhjenduses.

Väliköök asub Loode-Eestis Pedase külas männimetsas, merest umbes 50 meetri kaugusel. "Krundil kasvavad sirmikud ja mustikad ning üsna sagedasti võib kohata rästikuid," lisab arhitekt Peeter Loo Harju Elule.

→

2011 Väliköök Padise vallas

Miks omanik arhitektidelt just taolise puust väliköögi tellis? Kui suur ehitis on ja kas seda saab ka talvel kasutada?

Peeter Loo seletab, et tellijad soovisid saada välikööki, mis oleks piisavalt suur. Nende soov oli ka see, et kööki saaks kasutada lisaks suveõhtutele ka sügisel ning vajadusel talvelgi. Hoone meenutab mehe sõnul kõlakoda, kus väiksem ava on suunatud eluhoone poole ning suurem ava (3x9 meetrit) avaneb õhtupäikesesse ning merele.

Köögi välisseinad ja katus on kaetud kitsa vertikaalse kuuselaudisega, mis on töödeldud musta õlivärviga. "Selliselt ei hakka hoone olemasolevas keskkonnas liialt domineerima, jääb kõrvalisele pilgule peidetuks," räägib arhitekt.

Köögi siseseinad, lagi ja põrand on kaetud saarelaudisega. Et hoonet saaks kasutada ka külmemal ajal, on avadele ette lisatud klaasist lükandseinad.

→

2011 Väliköök Padise vallas

Köögiosa on laotud mustast telliskivist, töötasapinnad on valmistatud saarepuidust kilpidest. Vundament on valatud betoonist, kuna mere lähedus toob endaga kaasa ka tugevad tuuled.

Toreda väliköögi projekteerimine algas Loo sõnul juba eelmisel aastal. Ehituseks läks tänavu kevadel ning töid tegi OÜ Mirdi Ehitus. Insenerilahenduse autorid on Peep Rosenberg ja Andres Kindel.

"Ehitus vältas terve suve ning väliköök sai suures osas valmis septembriks. Ega ta veel täiesti valmis ole, puudu on mõned valgustid ja mööbel," lisab Peeter Loo.

Pedase köök lõi lihtsuse ja elegantsiga, Allar Viivik, Harju Elu

Aasta Puitehitis 2011 Suveköök Pedasel, arhitektid Peeter Loo ja Jan Skolimowski

Aasta Puitehitis 2011 Suveköök Pedasel, arhitektid Peeter Loo ja Jan Skolimowski

Aasta Puitehitis 2011 Suveköök Pedasel, arhitektid Peeter Loo ja Jan Skolimowski

Aasta Puitehitis 2011 Suveköök Pedasel, arhitektid Peeter Loo ja Jan Skolimowski

2012 Kukemõisa talu Järvamaal

Tänavu toimus juba kümnendat korda aasta puitehitise võistlus, mida korraldab Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit puidukasutust edendava programmi „Puuinfo" osana. Žüriisse kuulusid peale minu arhitektid Urmas Elmik ja Lembit Tork, arhitektuuriteadlane Mart Kalm ning insener Märt Riistop. Kui võistlust kõrvalt jälgides tundus esiti, et pole just väga tuumakas seda igal aastal korraldada, kuna tummiseid ehitisi oli vähevõitu, siis paaril viimasel aastal on hämmastanud nii esitatud objektide arvukus kui ka nende kvaliteet.

Puitehitiste võistluse peaauhinna (2000 eurot), mille paneb välja kultuurkapital, vääriliseks arvati arhitekt Emil Urbeli kavandatud Kukemõisa talu Järvamaal. Kompleks koosneb kolmest osast: villalikust majast (vanadele kivimüüridele on seatud puitkuup), peamiselt vineerist valmistatud abihoonest, kus on tööriistakuur, saun, bassein ning külalistetuba, ning väljastpoolt pretensioonitust vanast elamust, kuhu sisse on ehitatud täitsa uus maja. Maria Pukk ja Ivar Lubjak on teinud trendikas võtmes haljastuse: laudisega piiratud uueilmelised peenrad ning metalsed ronimispaigad viinamarjadele.

→

2012 Kukemõisa talu Järvamaal

Arhitekt Emil Urbeli ning sisearhitektide Pille Lausmäe ning Liisa Põime kõrval on lahenduste filigraansuse eest hoolitsenud ehitusspetsialistist majaperemees ise. Arhitekt Lembit Torgile meenutab nähtu Stanley Kubricku kultusfilmi „2001: Kosmoseodüsseia": „Talule lähenedes ilmub silmapiirile müstiline puhas vorm, mis koosneb kahest risti asetatud mahust. All on ristkülikukujuline paekivist vana vundament. Selle kohal tõepoolest suisa hõljuv must avadeta monoliit – väga uus, natuke krobeline. Mis see on? See on mustaks värvitud puitsindlitega kaetud hoonemaht, millel vaid ühest küljest vaadatuna pole aknaid. Talumaja on väljast tavaline ja hüljatud, seest aga „uue särgiga". Tundub peaaegu teisejärguline, mis selles uuenduslikus talukompleksis on tehtud puidust, aga puitu siiski leiab: vineerist välisseintes, mitut moodi siseviimistluses, näiteks parkett, mis katab ebatavaliselt seina, mitte põrandat, detailid nagu eritellimusel käepidemed ja valgustite lülitid. Aga meeli valdab hoopis üles tõstetud müstiline (on's see puit või kivi?) kuubik ... (arhitekt puhkab ja dirigeerib)."

→

2012 Kukemõisa talu Järvamaal

Peaauhinna pälvinud teose kõrval võistles kaa puidusemaid lahendusi, ent žüriihinda sai pigem arhitektuuriliselt köitvaid ning materjalikasutuse poolest silmapaistvaid teoseid. Eriti innovatiivselt meil ju siiski puitu ei kasutata, pigem pannakse ikka kivimajale krohvi asemel selga puidust kasukas. Utreerides: ainult materjalikeskseks jäädes oleks võinud preemia anda kohe kännule.

Mulle tundub, et Kukemõisa kompleks näitab kätte edasise suuna: moodne maaehitus võib tähendada lisaks traditsioonilistele materjalidele ja tegemistele uut tehnoloogiat ning arhitektuuri tipptaset. Hooned on kavandatud mõnuga ning toetavad omanike elustiili.

Puidust kõrghooneid ning nutimaju, millest unistati puiduseminaril, sel aastal veel ei ehitatud. Tundub aga, et olukord on pigem lootusrikas kui nukker.

→

2012 Kukemõisa talu Järvamaal

Žürii kommentaarid

Urmas Elmik: Puit on oskuslikult põimitud varemetega, see väärtustab nii varemeid kui modernset uusehitist. Näha on mitmekesist puidu ja vineeri kasutamist nii interjööris kui eksterjööris. Teostus on perfektne. Kokku moodustub hästitöötav tervik.

Märt Riistop: See on terviklik ja stiilne lahendus, mis on oskuslikult sobitatud vana alusmüüriga. Lihtne ja selge vorm, kus kõik detailid on hästi läbi töötatud. Valitud lahenduses on puidul keskne roll, metall ja paas vaid täiendavad seda.

Lembit Tork: Järva-Jaani „puhkekompleksi" võlude hulka võib lugeda üllatuslikkuse, kontrastid ja sulandused, lummava meisterlikkuse üheaegselt näilise arhitektoonilise olematusega ja muud peenetundelised paradoksid.

Karin Paulus, Sirp

Aasta Puitehitis 2012 Kukemõisa talu, arhitekt Emil Urbel

Aasta Puitehitis 2012 Kukemõisa talu, arhitekt Emil Urbel

Aasta Puitehitis 2012 Kukemõisa talu, arhitekt Emil Urbel

Aasta Puitehitis 2012 Kukemõisa talu, arhitekt Emil Urbel

Aasta Puitehitis 2012 Kukemõisa talu, arhitekt Emil Urbel

Aasta Puitehitis 2012 Kukemõisa talu, arhitekt Emil Urbel

EESTI METSA- JA PUIDUTÖÖSTUSE LIIT

puuinfo

www.puuinfo.ee

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

Näitust toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Näituse eksponaadi ja pingi autor on Annika Valkna. Fotod: Liina Soosaar